

1. UVOD

Tuberkuloza je hronična, zarazna, bakterijska infekcija, koju karakteriše stvaranje specifičnih granuloma u inficiranim tkivima, ćelijski uzrokovana hipersenzitivnost i nekrotizirajuće promjene. Pored posebnih imunoloških zbivanja i hroničnog toka, definiše je i uticaj socioekonomskih faktora i epidemijskih razmjera u većini zemalja u svijetu.

U 85% slučajeva se nalazi na plućima, ali može zahvatiti bilo koji organ ili tkivo (15%).

Mada postoje i druge vrste bacila, *Mycobacterium tuberculosis* ili Kochov bacil glavni je uzročnik tuberkuloze u cijelom svijetu. Prenosi se preko sitnih čestica koje bolesnik iskašlja u spoljašnju sredinu, te je zato zarazan samo oboljeli od plućne tuberkuloze. Kašljanjem oboljelih, bacili se u kapljicama veličine 1-5 mikrona, rasprostiru u okolinu i dugo se mogu zadržati u prašini i mračnim, vlažnim prostorijama.

Zaraza ne znači i bolest, a svega se 10% onih koji se inficiraju i razboli od aktivne tuberkuloze. Da li će do zaražavanja i oboljevanja doći zavisi, s jedne strane, od samog uzročnika (njegove zaraznosti), a s druge strane, od otpornosti organizma koji dolazi u kontakt s bacilom, te sa najčešće razvija kao posljedica socijalnih i ekonomskih problema u svijetu, siromaštva i marginalnih skupina ljudi.

U osnovi tuberkuloznog procesa prisutne su alteracija, oštećenje pluća koje se karakteriše kazeoznom nekrozom, eksudacija, koja se ispoljava tuberkuloznom pneumonijom i proliferacija, čija je karakteristika stvaranje tuberkuloznog granulacionog tkiva ili čvorića. Ove promjene mogu biti zastupljene zasebno ili raspoređene u tri zone: u centru je kazeozna nekroza, oko nje tuberkulozno granulaciono tkivo, a na periferiji, tuberkulozna eksudativna pneumonija.

Tuberkuloza je vodeći uzrok smrtnosti među zaraznim bolestima u svijetu, bolest koja odnosi 3 miliona života godišnje i predstavlja ozbiljnu epidemiološku prijetnju.

Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) je ovu bolest 1993. proglasila globalnim svjetskim problemom i ona je ponovni izazov ljekarima, jer se javlja uz brojne hronične bolesti i imunokompromitirana stanja, u starijoj životnoj dobi, i posebno zato što neprikladno liječenje može dovesti do pojave rezistentnih oblika tuberkuloze.